

מה זה השדה נתתי לך והמערה אשר בו. אמר רבי יוסי אשר בו? אמר רבי יוסי, אוצר של שלום ומנוחה רבה. אמר רבי שלום בר מניומי, אין לך כל צדיק וצדיק מאותם העוסקים בתורה שאין לו מאתים עולמות וכסופים בשביל התורה. זהו שכתוב (שיר ח) ומאתים לנטרים את פריו. ומאתים על שמוסרים עצמם בכל יום פאלו נהרגו על קדשת שמו, ונצחו כמו הפסוק הזה. [וכך אמרו בפסוק הזה] שכתב וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' וְגו'.

וְרַמְדֵנוּ, כל המכון את לבו בפסוק הזה כדי למסר נפשו על קדשת שמו, מעלה עליו הפתוב פאלו נהרג בכל יום עליו. זהו שכתוב (תהלים מד) כי עליך הרגנו כל היום. אמר רב נחמן, כל המוסר נפשו בפסוק זה, נוכל ארבע מאות עולמות לעולם הבא. אמר רב יוסף, והרי שנינו מאתים? אמר רב נחמן, מאתים על התורה - ומאתם על שמסר עצמו בכל יום על קדשת שמו.

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְגו'. משנה: אמר רבי אלעזר, על כל פנים כף הוא, שהמשנה הזו יפה, שנעשית הנשמה, שהוא שכתוב בו (יחזקאל א) והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו, כמו שאמרו באותה הברייתא הראשונה. אמר לו רבי אבא, יאמר לנו מר מאותה המשנה. אמר לו, כף התפרש בשלש עשרה מדות הרחמים בפרשה שלו, אבל פאן יש לנו לומר. פתח ואמר, (שיר ו) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה וכו'. אמר רבי אלעזר, מה היא שאנו קוראים פאן בשיר השירים לשון נקבה, ושם בתורה לשון זכר?

אָמַר, אמר רבי אלעזר, פאן בתורה ונקרא בשלש זכר אצל הגוף, מפני שהגוף אצל הנשמה כפוי מעלה פנקבה בפני הזכר, וכך אחד יורש מעלתו.

מהו השדה נתתי לך והמערה אשר בו. אמר רבי יוסי הפקדא דשלום ומנוחה רבה. אמר רבי שלום בר מניומי אין לך כל צדיק וצדיק מאותם העוסקים בתורה שאין לו מאתים עולמות וכסופין בשביל התורה הקדא הוא דכתיב, (שיר השירים ח) ומאתים לנטרים את פריו, ומאתים על שמוסרים עצמם בכל יום פאלו נהרגו על קדושת שמו, נצחו כהאי פסוקא (נ"א וכו' אמרו כהאי פסוקא) דכתיב וְאַהֲבַתְּ אֶת יי וְגו'.

וְתַאֲנֵא כָּל הַמְכוּוֹן לְבוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא כְּדִי לְמַסוֹר נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ מַעְלָה עָלָיו הַפְּתוּב פְּאֵלוֹ נִהְרַג בְּכָל יוֹם עָלָיו, הַקְּדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים מד) פִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם. אָמַר רַב נַחְמָן כָּל הַמוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא נוֹחַל אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רַב יוֹסֵף וְהָא תִּנּוּן מֵאֲתִים. אָמַר רַב נַחְמָן מֵאֲתִים עַל הַתּוֹרָה, וּמֵאֲתִים עַל שְׁמִסְרָא עֲצֻמוֹ בְּכָל יוֹם עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ.

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְגו'. מתניתין. אמר רבי אלעזר על כל פנים כף הוא דהאי מתניתין שפיר, דאתעביד נשמתא ההוא דכתיב ביה (יחזקאל א) והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו. כדאמור בהיא מתניתא קמייטא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא לִימָא לָן מַר מֵהֵיכָא מֵתַנִּיתִין אָמַר לִיָּה הֵכִי אֲתַפְּרֵשׁ בְּתַלְתָּ עֶשְׂרֵי מְכִילֵן דִּרְחֻמֵּי בְּפִרְשָׁתָא דִּילִיָּה, אֲבָל הֵכָא אֵית לָן לְמִימַר. פְּתַח וְאָמַר (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאַמָּה וְגו'. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר מָאִי הִיא דְאַנָּן קְרִינָן הֵכָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים לִישָׁנָא דְנוּקְבָתָא, וְהָתָם בְּאוֹרֵייתָא לִישָׁנָא דְדְכוּרָא.

אָלָא אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר הֵכָא בְּתוֹרָה נִקְרָא בְּלָשׁוֹן זָכָר אֲצֵל הַגּוּף מִפְּנֵי שֶׁהַגּוּף אֲצֵל הַנְּשָׁמָה כְּאִשָּׁה אֲצֵל הַזָּכָר, וְהַנְּשָׁמָה לְגַבֵּי מַעְלָה, פְּנִקְבָה בְּפָנֵי הַזָּכָר וְכָל אֶחָד מַעְלָתוֹ יוֹרֵשׁ.

וְנִקְרָא בְּלָשׁוֹן זָכָר אֲצֵל הַגּוּף, מִפְּנֵי שֶׁהַגּוּף אֲצֵל הַנְּשָׁמָה כְּאִשָּׁה אֲצֵל הַזָּכָר, וְהַנְּשָׁמָה כְּלָפִי מַעְלָה פְּנִקְבָה בְּפָנֵי הַזָּכָר, וְכָל אֶחָד יוֹרֵשׁ מַעְלָתוֹ.